

14.2.20120

Helsingin yliopiston KOTA:n raportointi sopimuskauden 2017-2020 keskeisten kehittämistoimenpiteiden etenemisestä vuonna

1. YLEISTÄ

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja yliopisto ovat yliopistolain (558/2009) 48 §:n 1 momentin nojalla sopineet yliopiston toiminnalle asetettavista tavoitteista. Sopimuksessa asetetut tavoitteet on johdettu hallitusohjelmasta, hallituksen toimintasuunnitelmasta sekä muista eduskunnan ja valtioneuvoston korkeakouluille asettamista strategisista tavoitteista.

2. KORKEAKOULULAITOKSEN YHTEISET TAVOITTEET JA KORKEAKOULUKOHTAISET TOIMENPITEET

Tavoitetila 2025

Suomalainen - nykyistä laadukkaampi, kansainvälisempi, vaikuttavampi ja tehokkaampi - korkeakoululaitos on vuonna 2025 kansainvälisesti kilpailukykyinen, mahdollistaa korkeaan osaamiseen perustuvan suomalaisen yhteiskunnan ja toimintatapojen uudistumisen sekä tuottaa osaamista ja uutta tietoa globaalien, usein monialaisten ongelmien ratkaisemiseen. Korkeakoulut ja tiedelaitokset ottavat toiminnassaan ennakoivasti huomioon toimintaympäristön muutokset, kuten digitalisaation, kansainvälistymisen ja väestökehityksen.

Suomalaiset yliopistot ja ammattikorkeakoulut ovat kansainvälisesti vahvoja ja kilpailukykyisiä toimijoita. Korkeakoululaitos muodostuu korkeatasoisista, vahvuusalueilleen profiloituneista yliopistoista ja ammattikorkeakouluista. Näiden osaaminen täydentää toisiaan siten, että yhteiskunnan ja työelämän erilaisiin tarpeisiin vastataan. Korkeakoulujen toiminnassa korostuvat sivistystehtävä, yhteiskuntavastuu ja vaikuttavuus, kestävän kehityksen periaatteet, eettinen toimintatapa sekä hyvän tieteellisen käytännön noudattaminen. Laatua on vahvistettu kansainvälistymällä, digitalisaatiota hyödyntämällä sekä toimintaa modernisoimalla. Opintopolkuja on joustavoitettu, tieto on avointa ja infrastruktuurit yhteiskäytössä. Suomeen muodostuu tutkimuksen huipulla toimivia yliopistoja ja kaikissa yliopistoissa on kansainväliselle tasolle yltäviä tutkimusaloja. Ammattikorkeakoulujen soveltava tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta tukee entistä vahvemmin koulutusta ja luo edellytyksiä pk-yritysten sekä yksityisen ja julkisen sektorin palvelujen uudistumiselle.

Korkeakoulut ennakoivat ja tukevat yhteiskunnan, kulttuurin ja työelämän uudistumista ja turvaavat tarvittavan korkeakoulutetun työvoiman saatavuuden, ottaen huomioon pienevän nuorisokäluokan sekä työ- ja elinkeinoelämän ja yhteiskunnan muutosten vaikutukset alakohtaisiin koulutustarpeisiin. Korkeakoulut vahvistavat osaamisellaan eri toimijoita yhdistäviä alue- ja alakohtaisia innovaatio- ja osaamiskeskittymiä. Nämä edistävät alueiden omiin vahvuuksiin ja kilpailuetuihin perustuvaa älykästä erikoistumista sekä uusien kasvualueiden vahvistumista. Samalla hyödynnetään alueiden osaamispotentialia korkeakoulujen toiminnan kehittämisessä.

Korkeakouluyhteisö heijastaa väestön moninaisuutta ja sen toiminnassa toteutuu yhdenvertaisuus ja tasa-arvo.

Korkeakoulut vahvistavat vaikuttavuuttaan erityisesti lisäämällä osaamisen ja tutkimustulosten laajempaa hyödyntämistä, kaupallistamista, osaamisen vientiä, elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia sekä yrittäjyysvalmiuksia ja -edellytyksiä. Korkeakoulut avaavat laajasti tutkimuksen tuloksia ja kehittävät aktiivisesti uusia toimintamalleja osaamisen siirtämiseksi yhteiskuntaan.

Korkeakoulujen ja opetus- ja kulttuuriministeriön tietojärjestelmät ovat yhteentoimivia. Tietojen ja käsitteiden yhteismitallisuus sekä valtakunnallinen tietovaranto tukevat korkeakoulujen toimintaa ja ministeriön ohjausta.

Korkeakoulut ovat lisänneet kansainvälistä vaikuttavuutta ja näkyvyyttä strategisesti valituilla alueilla hyödyntäen keskinäistä yhteistyötä ja verkottumista. Korkeakoulut hyödyntävät monipuolisesti eurooppalaisen korkeakoulutus- ja tutkimusalueen sekä Team Finland -toiminnan mahdollisuuksia.

Vahvat korkeakouluyksiköt osaamisen uudistajina

Korkeakoulut jatkavat alakohtaista ja alojen välistä toiminnallista ja rakenteellista kehittämistä osaamisen kokoamiseksi ja epätarkoituksenmukaisten päällekkäisyyksien purkamiseksi. Korkeakoulut profiloituvat, selkeyttävät ja tiivistävät yhteistyötä ja työnjakoa niin keskenään kuin tutkimuslaitosten kanssa koulutuksessa, tutkimuksessa, tukipalveluissa, rakenteissa ja infrastruktuureissa. Syvenevällä yhteistyöllä tuetaan voimavarojen tehokasta käyttöä ja laadun vahvistamista. Kansalliset ja kansainväliset strategiset kumppanuudet vahvistavat korkeakoulujen profiileja. Korkeakoulut keskittävät voimavaroja harvempiin, vaikuttavampiin ja taloudelliselta kantokyvyltään vahvempiin toiminnallisiin yksiköihin. Tämä edellyttää myös poisvalintojen toteuttamista korkeakouluissa.

Helsingin yliopisto kehittää vahvuusalueitaan suuntaamalla näihin muutosohjelman kautta hankittavaa uutta rahoitusta ja hyödyntämällä nykyistä laajemmin kansallisten ja kansainvälisten strategisten kumppanien osaamista. Yliopisto yhdistää hajallaan olevaa life science -alan toimintaansa ja tiivistää yhteistyötä pääkaupunkiseudulla alan toimijoiden kanssa HiLife -osaamiskeskittymän muodostamiseksi vuoteen 2017 mennessä. Tutkimusta ja koulutusta kootaan nykyiset yksikköraajat ylittäviin kokonaisuuksiin siten, että uusi toimintarakente otetaan käyttöön vuoden 2018 alusta lukien.

Yliopisto kehittää Ilmakehätieteiden keskusta yliopisto- ja tutkimuslaitosyhteistyössä tavoitteena ilmakehätieteen ja ympäristötutkimuksen keskittymä.

Yliopisto syventää strategista kumppanuuttaan Aalto-yliopiston, Lappeenrannan teknillisen yliopiston ja Svenska handelshögskolanin kanssa tavoitteena toisiaan täydentävä osaaminen.

Helsingin yliopisto ja Vaasan alueen muut yliopistotoimijat (VY, ÅA, SHH), ammattikorkeakoulut sekä innovaatiojärjestelmän muut toimijat laativat vuoden 2017 aikana Vaasan yliopiston koordinoimana suuntaviivat Pohjanmaan korkeakoulujen vaikuttavuuden ja alueen elinvoimaisuuden vahvistamiseksi.

Helsingin yliopisto ja Taideyliopisto selvittävät kevääseen 2017 mennessä mahdollisuudet taiteiden tutkimuksen kokoamiseksi.

Yliopisto toimii aktiivisesti korkeakoulujen yhteistyön vahvistamisessa kansainvälistymisen edistämiseksi ja kansainvälisen yhteistyön toimintamallien kehittämisessä.

Valtaosa sopimuksen "*Vahvat korkeakouluyksiköt osaamisen uudistajina*" -osan toimenpiteistä on toteutettu ja raportoitu kattavasti vuoden 2018 raportissa.

Yliopiston tutkimus arvioitiin vuosina 2018-2019. Arvioinnin tulokset osoittavat, että Helsingin yliopiston tutkimuksen tieteellinen laatu on korkea kansainvälistä tasoa: tutkimuksen huippuja löytyy joka kampukselta. Myös arvioitujen yksiköiden yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja vuorovaikutuksen arvioitiin olevan pääasiassa erinomaista tai erittäin hyvää. Arvioinnin tuloksia käytetään Helsingin yliopiston uuden strategian 2021-2030 valmistelussa ja tiedekuntien kehittämistyössä.

Helsingin yliopisto liittyi lokakuussa UNA Europa -allianssiin, yhteen uusista eurooppalaisista verkostoista. Kyseessä on merkittävä strateginen avaus, joka tuo Helsingin yliopiston yhteen Euroopan vanhimpien ja parhaiden yliopistojen kanssa. Yhdessä KU Leuvenin, Edinburghin, Bolognan, Paris 1 Panthéon-Sorbonnen, Freie Universität Berlinin, Krakovan Jagellonian yliopiston ja Madridin Complutense-yliopiston kanssa Helsingin yliopisto rakentaa tulevaisuuden yliopistoa ja etenee kohti yhteistä eurooppalaista kampusta. Tutkimusyhteistyö on tärkeä osa UNA European toimintaa.

Aalto-yliopiston ja Helsingin yliopiston välinen laajamittainen yhteistyö ja työnjako on rakentunut useita vuosia jatkuneen säännöllisen suunnittelutyön pohjalle. Työ tapahtuu vuosittain yliopistojen ylimmän johdon yhteistyötapaamisissa ja vararehtoreiden suunnittelutapaamisissa. Yhteistyöhankkeet ja -projektit perustuvat tutkimuksellisiin ja koulutuksellisiin tavoitteisiin, joissa haetaan kulloinkin parasta kokonpanoa tavoitteiden

saavuttamiseksi. Professorivetoisen yhteistyön lisäksi yliopistoilla on laajamittaista yhteistyötä myös useiden palvelujen järjestämiseksi.

Taideyliopiston kanssa on solmittuun kumppanuussopimukseen perustuen on valmisteltu kahta yhteistä apulaisprofessuuria.

Laadukkaasta koulutuksesta nopeammin työelämään

Korkeakoulut nostavat koulutuksen laatua uudistamalla koulutussisältöjä, opetusmenetelmiä, oppimisympäristöjä ja opettajien osaamista sekä lisäämällä yhteistyötä. Korkeakoulut hyödyntävät digitalisaation tuomia mahdollisuuksia täysimääräisesti. Korkeakoulut kehittävät opiskelijavalintoja, hyväksilukumenettelyjä ja tutkintoja niin, että kansallinen ja kansainvälinen liikkuvuus lisääntyy. Korkeakoulut luopuvat pääsääntöisesti siltaopinnoista.

Korkeakoulut hyödyntävät toisen asteen tutkintoja opiskelijavalinnassa nykyistä enemmän ja luopuvat pitkäkestoisesta valmistautumisesta edellyttävistä pääsykokeista. Korkeakoulut lisäävät yhteistyötään toisen asteen koulutuksen järjestäjien kanssa korkeakouluopintoihin siirtymisen nopeuttamiseksi. Valintamenettelyjä kehitetään alakohtaisessa yhteistyössä. Ensimmäistä korkeakoulututkintoa suorittavien osuutta uusista opiskelijoista kasvatetaan hyödyntämällä paikkojen varamahdollisuutta ensikertaisille hakijoille ja kehittämällä siirto-opiskelijoiden valintaa.

Korkeakoulut tukevat mahdollisuuksien tasa-arvoa ja edistävät tutkintojen suorittamista tavoiteajassa kaikilla tutkintotasoilla. Korkeakoulut lisäävät joustavia opiskelumahdollisuuksia sekä aiemmin hankitun osaamisen tunnustamista. Korkeakoulut monipuolistavat opiskelijoiden ohjausta ja lisäävät yhteistyötä työelämän kanssa. Toimivat ura- ja rekrytointipalvelut tukevat nopeaa valmistumista ja työllistymistä. Korkeakoulut ottavat käyttöönsä valtakunnallisen uraseurannan.

Korkeakoulut ottavat vastuuta maahanmuuttajien osaamisen ja koulutustarpeiden tunnistamisesta sekä työllistymisen edellytysten parantamisesta.

Helsingin yliopisto ottaa vuoteen 2018 mennessä käyttöön opiskelijavalinnan, joka ei edellytä hakijalta pitkää valmistautumista. Yliopisto osallistuu alakohtaisten yhteisvalintojen kehittämiseen siten, että yhteisvalinta on käytössä pääsääntöisesti sopimuskauden loppuun mennessä ja mahdolliset valintakokeet toteutetaan yhteistyössä muiden alalla koulutusta tarjoavien yliopistojen kanssa. Yliopisto lisää ensimmäistä korkeakoulututkintoa suorittamaan valittujen osuutta kaikista uusista opiskelijoista. Yliopisto hyödyntää verkko-opetusta opiskelijarekrytoinnissa. Yliopisto kehittää yhteistyömalleja toisen asteen oppilaitosten kanssa.

Yliopistossa toteutetaan Iso Pyörä - koulutusuudistus, jossa opiskelijavalintaa uudistetaan aiempaa laajempiin hakukohteisiin ja koulutus järjestetään usean tieteenalan yhteisinä koulutusohjelmina. Yliopisto puolittaa hakukohteiden määrän vuoteen 2017 mennessä. Yliopisto suuntaa voimavaroja oppimisympäristöjen digitalisaatioon joustavin ja avoimin tilaratkaisuin sekä ottamalla käyttöön mobiileja ja personoituja opetus- ja opintopalveluita. Kaikkiin yliopiston syksyllä 2017 käynnistyviin tutkintoon johtaviin koulutusohjelmiin lisätään työllistyvyyttä ja työelämään siirtymistä parantavia sisältöjä.

Yliopisto toimii yhtenä korkeakouluista, jotka neuvovat ja ohjaavat maahanmuuttajia korkeakoulutukseen ja siihen liittyvään työelämään

Valtaosa sopimuksen "*Laadukkaasta koulutuksesta nopeammin työelämään*" -osan toimenpiteistä on toteutettu ja raportoitu kattavasti vuoden 2018 raportissa.

Opiskelijavalinnat

Vuonna 2019 jatkettiin yliopiston koulutusohjelmaudistuksen viemistä opiskelijavalintojen suunnitteluun ja kehittämiseen siten, että opiskelijavalintojen yleisissä linjauksissa kuvattiin yhteisesti koko yliopiston tasolla opiskelijavalinnan termit ja prosessit, aikataulut ja työnjaot. Kandi- ja maisteriohjelmien osalta yleiset linjaukset laadittiin kolmivuotiskaudelle (vuodet 2020-2022), ja myös valintaperusteet tuli päättää samalle ajanjaksolle. Kuitenkin todistusvalinnan kriteereistä päätettiin ja niistä tiedotettiin hakijoille jo vuonna 2018

Koulutusuudistus

Koulutusuudistuksen siirtymäaika 2017-2020 on vaikuttanut ennen syksyä 2017 aloittaneiden opiskelijoiden toimintaan, kun he joutuvat punnitsemaan, siirtyvätkö uuteen järjestelmään vai tekevätkö loppuun tutkintonsa

- erityisesti ylemmän korkeakoulututkinnon - vanhassa järjestelmässä. Opiskelijoita on ohjattu selvittämään, mikä olisi heidän omalta kannaltaan paras vaihtoehto. Myös yliopiston henkilöstön leikkaukset keväällä 2016 näkyvät suoritettujen tutkintojen määrissä. Sen seurauksena opintoneuvonnan ja -ohjauksen tuki on ollut vähäisempää samanaikaisesti kun tarve neuvonnalle koulutus uudistuksen siirtymäkauden takia on erityisen suuri.

Opetuksen toteutuksen digiloikka -projekti on rahoittanut vuodesta 2017 alkaen yhteensä 65 koulutusohjelmien kehittämishanketta. Vuonna 2019 käynnissä olleessa 33 hankkeessa on keskitytty erityisesti opetusvideoiden ja verkkokurssien, esim. MOOCien kehittämiseen.

Vuonna 2018 alkanut valmistelu jatkuvan oppimisen toimintamallin kehittämiseksi, organisoitumiseksi ja tarjonnan laajentamiseksi konkretisoitui, kun yliopisto käynnisti vuonna 2019 OKM:n strategisella rahoituksella yliopistotasoisena jatkuvan oppimisen projektin.

Tutkimuksella ja innovaatiotoiminnalla vaikuttavuutta, kilpailukykyä ja hyvinvointia

Korkeakoulut tukevat uusia lupaavia tutkimusaloja sekä kansainvälisen huipun tuntumassa kehittyviä tutkimussuuntia. Korkeakoulut ovat sitoutuneet avoimeen toimintakulttuuriin ja avoimen tieteen käytänteisiin kaikilla organisaation tasoilla. Korkeakoulut tukevat kansallisen osaamis pääoman kasvua mm. avoimen tieteen ja tutkimuksen sekä käyttäjälähtöisen kehittämis- ja innovaatiotoiminnan toimenpitein.

Korkeakoulut kehittävät tutkimuslaitosten sekä muun työ- ja elinkeinoelämän kanssa pitkäjänteisesti yhteisiä tutkimusympäristöjä, joilla on edellytykset menestyä kansainvälisessä ja monitieteisessä toimintaympäristössä. Korkeakoulut vahvistavat tutkimuslaitos- ja työelämäyhteistyötä ja kokoavat sitä tukevaa osaamistaan sekä kehittävät toimintatapojaan tutkimustulosten ja innovaatioiden kaupallistamiseksi.

Korkeakoulut kokoavat tutkimusrahoitusasiantuntemustaan sekä kehittävät toimintatapojaan ja keskinäistä yhteistyötään siten, että niillä on paremmat edellytykset hankkia laadullisesti kilpailtua, täydentävää rahoitusta strategiansa ja profiilinsa mukaiseen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotyöhön ja sekä taiteelliseen toimintaan.

Helsingin yliopisto profiloituu vahvaan perustutkimukseen. Profiilin mukaisia osaamiskeskittymiä rakennetaan aktiivisten kansainvälisten rekrytointien avulla.

Yliopisto vahvistaa profiloitumistaan kokoamalla tutkimusresursseja erityisesti humanististen ja yhteiskuntatieteiden aloilla. Yliopisto syventää tutkimuksen hyödyntämistä ja yhteiskunnallista vuorovaikutusta laaja-alaisesti suurelle yleisölle suunnatuin toimin. Yliopisto kehittää palvelujaan ja toimintatapojaan tutkimuksen vaikuttavuuden tunnistamiseksi ja tutkijoiden tukemiseksi tarkoituksenmukaisten vaikuttavuuskanavien ja kumppanien löytämisessä. Yliopiston avoimen tieteen toimintatapa nousee sopimuskauden aikana tasolle viisi.

Yliopisto kaksinkertaistaa kansainvälisen tutkimusrahoituksen määrän vuoden 2020 loppuun mennessä kiinnittämällä erityistä huomiota yhteistyöhön yritysten kanssa.

Profiloitus

Yliopiston tutkimus arvioitiin vuonna 2018-2019. Arvioinnin tulokset osoittavat, että Helsingin yliopiston tutkimuksen tieteellinen laatu on korkeaa kansainvälistä tasoa: tutkimuksen huippuja löytyy joka kampukselta. Myös arvioitujen yksiköiden yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja vuorovaikutuksen arvioitiin olevan pääasiassa erinomaista tai erittäin hyvää. Arvioinnin tuloksia käytetään Helsingin yliopiston uuden strategian 2021-2030 valmistelussa ja tiedekuntien kehittämistyössä.

Vuoden lopussa yliopistossa toimi 14 akatemiaprofessoria. Huippuyksikköohjelmaan 2018—2025 kuuluvista 12 huippuyksiköstä seitsemää johdetaan Helsingin yliopistosta. Lisäksi yliopisto on partnerina mukana yhdessä ohjelmaan kuuluvassa huippuyksikössä. Näiden rinnalla toimintaansa jatkoivat ohjelman 2014—2019 huippuyksiköt, joiden rahoitus päättyi vuoden lopussa. Kahden ohjelman yhteensä 26 huippuyksiköstä 19 toimi vuonna 2019 yliopistossa ja näistä 14 siten, että huippuyksikköä johdettiin Helsingin yliopistosta. Seuraava huippuyksikköhaku avataan siten, että yksiköiden rahoitus alkaa vuonna 2022

Tutkimusrahoitus

Tutkimusrahoituksen lähipalveluiden yhteistyötä tiedekuntien ja yksiköiden akateemisen johdon kanssa on edelleen vahvistettu. Tutkimusrahoituksen haun tukea on pyritty rakentamaan ennakoivammaksi.

Kampuksilla toteutettiin pilotteja esimerkiksi sopivien hakijoiden aktivoimiseksi Marie Curie Individual Fellowship -rahoitusta varten.

Tukeakseen monitieteistä huippututkimusta yliopisto on tehnyt määrätietoista työtä myös kansainvälisen tutkimusrahoituksen lisäämiseksi sekä yliopiston yritys yhteistyön ja innovaatiotoiminnan kehittämiseksi. Erityisesti kilpaillun EU-rahoituksen määrä kasvoi merkittävästi.

Korkeakoulu yhteisö voimavarana

Korkeakoulut arvioivat ja kehittävät suunnitelmallisesti johtamista ja asiantuntijatyön edellytyksiä kaikilla organisaatiotasolla. Korkeakoulut toteuttavat hyvää ja avointa henkilöstöpolitiikkaa sekä ottavat työhyvinvoinnin tarkastelussa käyttöön yhtenäisen ja vertailukelpoisen työvälineen. Korkeakoulut edistävät tasa-arvoa ja moniarvoisuutta henkilöstöpolitiikassaan sekä perustehtäviensä sisältöjen kehittämisen kautta. Korkeakoulu yhteisöä vahvistetaan henkilöstön osaamista kehittämällä, verkostoitumalla, kansainvälisillä rekrytoinneilla sekä hyödyntämällä opiskelijoiden osaamista. Korkeakoulut ottavat merkittävän roolin toiminta-alueensa kulttuurisen monimuotoisuuden vahvistamisessa.

Korkeakoulut kuulevat ja sitouttavat henkilöstöä ja opiskelijoita johtamis-, organisaatio- tai muiden uudistusten varhaisessa vaiheessa siten, että korkeakoulu yhteisön jäsenet voivat vaikuttaa ja ottaa vastuuta muutoksista. Korkeakoulut hyödyntävät opiskelija- ja henkilöstöpalautejärjestelmiä sekä digitalisaation mahdollisuuksia toimintakulttuurin ja käytäntöjen kehittämisessä.

Vuonna 2019 vahvistettiin toimintayksiköiden henkilöstörakenteen kehittäminen ja henkilöstösuunnittelu aiempaa kiinteämmäksi osaksi yliopiston toiminnanohjausta. Henkilöstörakenteen kehittämisen painopisteet ohjaavat yksikön henkilöstösuunnittelua, henkilöstön osaamisen kehittämistä sekä työhyvinvointiin liittyviä toimenpiteitä keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

Jatkuva oppiminen ja oman osaamisen kehittäminen ovat olennainen toimintamalli työssä ja työn kehittämisessä. Osaamisen kehittämisessä henkilöstökoulutuksen painopisteet liittyvät yliopiston yhteisiin tavoitteisiin. Henkilöstökoulutuksen lisäksi yliopistolla on ollut tarjolla esimerkiksi coachingia ja mentorointia. Yliopistolaisten toisilta oppimisen käytäntöjä on pyritty vahvistamaan entisestään. Tarjolla oli mm. vertaismentorointiryhmiä ja opetus- ja tutkimushenkilöstölle tarjottiin vertaismentorointiryhmän ohjaaja -koulutus. Lisäksi fasilitoivan toimintatavan lisäämiseksi järjestettiin fasilitointivalmennusta.

3. HELSINGIN YLIOPISTON TEHTÄVÄ, PROFILI JA VAHVUUSALAT

Tehtävä ja profiili

Helsingin yliopisto profiloituu korkeatasoisena, kansainvälisesti tunnustettuna, monitieteisenä tiedeyliopistona. Yliopistolla on merkittävä kansallinen vastuu globaalien ongelmien ratkaisujen etsimisessä ja yhteiskunnan kehityksen edellyttämän korkeakoulutetun työvoiman saatavuuden turvaamisessa.

Yliopiston määrittelemät strategiset tutkimusalueet ovat Life Sciences, Human Mind in Changing World ja Matter and Materials. Näihin monitieteisiin tutkimusalueisiin kohdistuvat myös Suomen Akatemian rahoittamat lippulaivaohjelmat sekä PROFI-hankkeet. Vuonna 2019 yliopisto sai 14,7 miljoonaa euroa PROFIS-rahoitusta seuraaville profiloitumisalueille:

Thriving Species - Towards Future Healthy Ecosystems (Elinvoimaiset lajit - kohti tulevaisuuden vahvoja ekosysteemejä)

FinPharma - Finnish Platform for Pharmaceutical Research (FinPharma - farmaseuttisen

lääketutkimuksen kansallinen yhteistyö- ja tutkimusverkosto)
Mind and Matter - Foundations of Information, Intelligence and Consciousness (Mieli ja aine -
informaation, älyn ja tietoisuuden perusteet)

Helsingin yliopisto liittyi lokakuussa UNA Europa -allianssiin, yhteen uusista eurooppalaisista verkostoista. Kyseessä on merkittävä strateginen avaus, joka tuo Helsingin yliopiston yhteen Euroopan vanhimpien ja parhaiden yliopistojen kanssa. Yhdessä KU Leuvenin, Edinburghin, Bolognan, Paris 1 Panthéon-Sorbonnen, Freie Universität Berlinin, Krakovan Jagellonian yliopiston ja Madridin Complutense-yliopiston kanssa Helsingin yliopisto rakentaa tulevaisuuden yliopistoa ja etenee kohti yhteistä eurooppalaista kampusta.

Vahvuusalat ja uudet, nousevat alat

Helsingin yliopisto on määritellyt keskeisiksi vahvuusaloikseen kolme strategista tutkimusaloitusta: Life Science, Human Mind in Changing World ja Matter and Materials.

4. TUTKINTOTAVOITTEET

Tavoitteet	Vuosina 2017 - 2020 keskimäärin
Ylemmät korkeakoulututkinnot	2 820
Kasvatusalat	330
Terveys- ja hyvinvointialat	55
Taiteet ja kulttuurialat sekä humanistiset alat	670
Yhteiskuntatieteet ja palvelualat	405
Liiketalous, hallinto ja oikeustieteet	270
Luonnontieteet	498
Tietojenkäsittely ja tietoliikenne sekä tekniikan alat	100
Maatalous- ja metsätieteelliset alat	302
Hammaslääketiede	45
Lääketiede	145
Yliopistokohtaiset tavoitteet	
Tohtorin tutkinnot	490
Alemmat korkeakoulututkinnot	3 000

Helsingin yliopiston opettajankoulutuksen tutkintotavoitteet kaudella 2017-2020 ovat vuosittain: lastentarhanopettajat 140, erityislastentarhanopettajat 45, luokanopettajat 140, erityisluokanopettajat ja erityisopettajat 100, humanistiset oppiaineet 100 ja matemaattis-luonnontieteelliset oppiaineet 60.

Yliopisto vähentää humanistisen alan opettajankoulutusta. Yliopisto suuntaa kasvatustieteellisen koulutusalan sisäänottojaan yleisestä kasvatustieteestä opettajankoulutuksen kasvaviin koulutustarpeisiin (lastentarhan- ja luokanopettajakoulutus, erityisopetuksen opettajatarpeet). Yliopisto lisää lastentarhanopettajakoulutuksen sisäänottoa 40 opiskelijalla vuodesta 2017 alkaen.

Yliopisto suuntaa yhteiskuntatieteellisen alan koulutustarjontaa vahvemmin sosiaalityön kelpoisuuden tuottavaan koulutukseen.

5. RAHOITUS

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää yliopistolle perusrahoitusta yliopistolaisissa säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi yliopistolain (558/2009) 49§:n, yliopistoista annetun valtioneuvoston asetuksen (770/2009) 5, 6 ja 7 §:n ja yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä annetun opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen (331/2016) perusteella yhteensä 435 734 000 euroa momentilta 29.40.50 seuraavasti:

a) Laskennallisin perustein määräytyvään perusrahoitukseen 386 606 000 euroa.

Yliopiston valtakunnallisina tehtävinä on otettu huomioon SSKH, harvinaiset kielet ja kulttuurit, yliopistokeskukset (Mikkeli, Lahti), Aleksanteri-instituutti, HIP, luonnontieteellinen keskusmuseo, eläinsairaala, Kansalliskirjasto, kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti, kuluttajatutkimuskeskus, Suomen LUMA -keskus ja harjoittelukoulu. Perusrahoitukseen sisältyy vuosittain yhteensä 46 916 000 euroa (rahoitustaso vuonna 2017) kauden 2017-2020 valtakunnallisten tehtävien perusteella.

Strategiarahoitusta kohdennetaan yliopiston strategian mukaiseen toimintaan 45 000 000 euroa vuonna 2017, 43 000 000 euroa vuonna 2018, 35 000 000 euroa vuonna 2019 ja 34 000 000 euroa vuonna 2020 ottaen huomioon yliopiston strategia ja sopimuksessa nimetyt strategisen kehittämisen toimenpiteet. Strategiarahoituksen kohdentamisessa on otettu huomioon erityisesti:

- Muutosohjelman toteuttaminen
- HiLife osaamiskeskittymän kehittäminen vuoteen 2017 mennessä
- Lääketieteellisen koulutuksen laajentaminen kaudella 2013-2016 ja pääkaupunkiseudun ruotsinkielinen opettajankoulutus
- Lastentarhaopettajakoulutuksen laajentaminen
- Iso Pyörä -koulutus uudistus (sis. koulutusohjelmien uudistaminen, digitaalisten oppimisympäristöjen luominen ml. välineistön sekä opetusmenetelmien ja ohjauksen vahvistaminen)
- Valintamenettelyjen uudistaminen ml. ylioppilastutkinnon ja toisen asteen ammatillisen koulutuksen tutkintojen parempi hyödyntäminen
- Kansainvälistymisen vahvistamisen toimenpiteet ja kansallisen yhteistyön toimintamallien kehittäminen
- Kansainvälisen ja kansallisen tason tutkimusinfrastruktuurien vahvistaminen
- Opetus- ja tutkimusaineistojen laaja avoimuus
- Tutkimustulosten hyödyntämisen ja yritys yhteistyön vahvistamisen toimintamallien kehittäminen
- Toimintamallien kehittäminen maahanmuuttajien korkeakoulutukseen ja työelämään ohjaamiseen

b) Yliopiston valtionrahoitukseen sisältyy vuonna 2017 lisäksi 7 357 000 euroa yliopistolain (558/2009) mukaista rahoitusta laskennallisin perustein määräytyvään perusrahoituksen ulkopuolella.

Arvonlisäverolain (1501/1993) 39 §:ssä ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä yliopistojen muuhun kuin liiketaloudelliseen toimintaan liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyvien arvonlisäverojen osuus yliopistoille aiheutuneista kustannuksista yhteensä 41 771 000 euroa.

Myönnettyä rahoitusta ei käytetä elinkeinotoiminnan tukemiseen.

Valtakunnallisten tehtävien toiminta on vakiintunutta. OKM:n rahoitus ei kuitenkaan vastaa toiminnan todellisia kustannuksia. Yliopisto on raportoinut toiminnasta osana sopimuskauden 2021 - 2014 valmistelua. Sopimuksessa mainittuja strategiarahoituksen kohdentamista huomioituja tehtäviä on toteutettu edelleen.

Vuoden 2018 tarkistusneuvottelussa sovittuja strategisen rahoituksen perusteena olevia tehtäviä toteutettiin seuraavasti:

Ruotsinkielisen kääntäjäkoulutuksen vahvistaminen: koulutuksessa aloitti syksyllä 2019 kaikkiaan 20 opiskelijaa

Islamilaisen teologian koulutusohjelma: syksyllä 2019 käynnistettiin teologisessa tiedekunnassa islamilaisen teologian opintosuunta osana teologian ja uskonnontutkimuksen kandiohjelmaa.

Jatkuvan oppimisen toimenpiteet: yliopistotasoinen projekti ja siihen liittyvät pilotit (Oppimisen ja opettamisen verkostomalli Kumpulankampuksella ja Sosiaali- ja terveystutkimuksen ja -johtamisen maisteriohjelma) on käynnistetty.

6. RAPORTOINTI

Yliopisto raportoi toiminnastaan tilinpäätöksessä ja siihen kuuluvassa toimintakertomuksessa sekä vuosittaisessa

erillisraportissa sopimuksen tavoitteiden ja korkeakoulun strategian toteuttamisen keskeisten toimenpiteiden toteutumisesta. Yliopisto myös perustelee mahdolliset poikkeamat sovittujen tavoitteiden toteutumisessa tai toimenpiteiden ajoituksessa. Rahoituksen käytöstä raportoidaan yliopistojen taloushallinnon koodiston mukaisesti. Yliopisto informoi ennakoivasti, vuosiraportoinnin ulkopuolella ministeriötä rakenteellisista uudistuksista, joilla on merkittäviä henkilöstövaikutuksia.

Opetus- ja kulttuuriministeriö varmistaa sopimuskauden aikana vuosittain, että korkeakoulu on käynnistänyt tai edennyt sopimuksen mukaisissa toimenpiteissä. Mahdollisissa ongelmatilanteissa OKM käy vuosittain alkusyksystä tarkentavan keskustelun korkeakoulun kanssa aiemmin päätetyn strategiarahoituksen tason tarkistamiseksi.

Opetus- ja kulttuuriministeriö arvioi sopimuksen toteutumista ministeriön kirjallisessa palautteessa, ohjaukseen liittyvien korkeakouluvierailujen yhteydessä ja osana vuotuista tilastoseurainta.

ALLEKIRJOITUKSET

Tätä sopimusta on tehty kaksi samansisältöistä kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle.

Tapio Kosunen
Ylijohtaja

Jaana Husu-Kallio
Hallituksen puheenjohtaja

Hannu Sirén
Johtaja

Jukka Kola
Rehtori

LIITTEET

Kansalliskirjastoa koskeva liite Helsingin yliopiston sopimukseen kaudelle 2017 - 2020